"TABIB, FEJJAQ LILEK INNIFSEK" (LUQA 4:23) IL-MEDIĊINA FIL-BIBBJA

Fr Charles Buttigieg

Il-Mard fil-Bibbja

Fl-Antik Testment naraw l-esperjenza tal-mard speċjalment tal-lebbra, ġuħ, persekuzzjoni u tat-tbatija (ara 2 Re 4:8-37 u Gob 2:3). Il-Lhud kienu jorbtu t-tbatija mad-dnub u mal-persekuzzjoni kif insibu f'Ġer 20:2. Kienu jemmnu li Alla jista' jgħaddi lill-bniedem mill-prova tat-tbatija kif naraw f'Ġer 29:12. Kienu konxji wkoll li t-tbatija hi konsegwenza tal-ħażen tax-xitan kif naraw f'Ġob 4:4-6). Il-bniedem marid, bl-Ebrajk *holeh*, kien jitlob l-ewwel

nett lil Alla għall-fejqan, bl-Ebrajk *rapa*, tiegħu sabiex jeħilsu mill-mard *holi*. Fl-Akkadiku għandna l-kelma *marsu* u bl-Għarbi għandna l-kelma *marid* bħal fil-Malti. Il-mard kien ikun marbut mal-qalb, mal-moħħ, mal-għadam, mal-għajnejn, mal-widnejn, mal-imnieħer, mal-griżmejn, mas-snien, mal-ġilda, mad-demm, mal-fwied, mal-kliewi, mal-istonku, l-imsaren, mal-għeja u mat-twelid tat-tfal għall-ommijiet. Ħafna drabi il-mard tal-moħħ u tan-nervi kien assoċjat mal-possessjoni dijabolika. Mard komuni bħal uġigħ tar-ras, influwenzi u uġigħ fl-istonku ma tantx huma jissemmew direttament fil-Bibbja.

Iżda l-iktar marda komuni fil-Bibbja hija dik tal-ġilda, tal-lebbra, bl-Ebrajk: *sara'at,* fejn insemmu deskrizzjoni dettaljata fil-kapitli 13 u 14 tal-Ktieb tal-Levitiku. Liema mard kien marbut mad-dnub kif ukoll mal-attività sesswali, kif ukoll mard marbut ma' superstizzjonijiet. Niltaqgħu wkoll max-xemxata li ġarrab Manasse l-ewwel raġel ta' Ġuditta (Ġud 8:2-3).

Mediċina mill-Pjanti

Il-pjanti bil-weraq, fjuri u l-għeruq tagħhom minn barra li kienu jintużaw bħal ħwawar fl-ikel, fil-fwieħa, fil-produzzjoni tal-kuluri, kellhom fuq kollox użu bħala rimedju għall-fejqan u għalhekk użati bħala mediċina (ara Eżek 47:12 u Sir 38:4-8). Il-mediċina mill-ħxejjex kienet diġà pprattikata fl-Eġittu sa 10000 sena Q.K u fid-dinja Griega fit-tempji tal-alla tal-fejqan *Asklepios*. F'Ġen 30:14 naraw lil Reuben li sab pjanta narkotika bl-isem 'tuffieħ l-imħabba' jew mandragoli, bl-Għarbi *tuffah el majanin* jew *beid el Jinn*; *mandragora officinarum*. Il-mediċini kienu wkoll magħmula mill-mirra bħala żejt mediċinali għaliex iż-żejt *xemen* kien jintuża bħal tindif, iżda fuq kollox jintuża bħala mediċina għall-fejqan (Isaija 1:16). Ġeremija għal tliet darbiet jitkellem mill-karatteristiċi mediċinali tal-balzmu, bl-Ebrajk *xeri,* ta' Gilgħad fil-Ġordanja (Ġer 8:22). Insibu wkoll l-użu tal-fejqan mill-inbid tal-għenba u l-ħall. It-tabib huwa mfaħħar fil-ktieb ta' Bin Sirak (38:1-15).

Alla bħala Tabib

F'Ġenesi 20:17 insibu lil Alla jfejjaq lil Abimelek. Alla li jeħles lill-bniedem mill-

iskjavitù tal-Eġittu u fuq kollox Alla li jfejjaq għaliex "YHWH huwa t-tabib tiegħek" (Esodu 15:26). Hekk naraw fl-esperjenza tad-deżert fejn Alla ordna lil Mosè jaħdem serp tal-bronż ħalli jfejjaq lil dawk li kienu ngidmu mis-sriep velenużi tar-ramel. Fit-Tieni Ktieb tal-Kronaki Alla jisma' t-talba ta' Eżekija u jfejjaq il-poplu (30 :20). Fil-ktieb ta' Tobit naraw l-messaġġier ta' Alla, l-anġlu Rafel bħala l-anġlu tal-fejqan (Tob 5:4). Is-Salmi 6, 41, 103 u 147 jitolbu 'l Alla għall-fejqan. Il-fejqan narawh fuq kollox f'Ġesù fil-Ġdid Testment fid-diversi mirakli tal-fejqan li jagħmel, kif insibu f'Luqa 7:18-23: "Morru agħtu lil Ġwanni l-aħbar ta' dak li rajtu u smajtu: kif il-għomja qegħdin jerġgħu jaraw, iz-zopop jimxu, l-imġiddmin ifiequ, it-torox jisimgħu, il-mejtin iqumu u kif il-Bxara t-Tajba qiegħda tixxandar lill-fqar. Hieni hu min ma jitfixkilx minħabba fija".

Hekk ukoll naraw l-Ittra ta' Ġakbu kif naqraw fil-kapitlu 5,14-15: "Hemm xi ħadd marid fostkom? Ħalli dan isejjaħ lill-presbiteri tal-Knisja; u ħalli dawn jitolbu għalih u jidilkuh biż-żejt f'isem il-Mulej: it-talba tal-fidi ssalva lill-marid, u l-Mulej iqajmu; u jekk ikun għamel xi dnubiet jinħafrulu".

Biblijografija

Adamson, P.B., "Human diseases and death in the Ancient Near East", in *Welt des Orients* 13 (1982) 5-14.

Avalos, H., "Ancient Medicine", in *Bible Review* 11 (1995) 26-48.

Davis, E., "Aspects of medicine in the Hebrew Bible", in *Koroth* 9 (1985) 265-268.

Kee, H.C., *Medicina, miracolo e magia nei tempi del Nuovo Testamento*, Brescia 1993.

Lanfranco, Guido, *Duwa u Semm fil-Ħxejjex Maltin*, Lux Press, Malta 1975.

Lurker, M., *Dizionario delle Immagini e dei Simboli Biblici*, Cinisello Balsamo (Milano) 1990.

Moldenke, H.N., *Plants of the Bible*, London 2002.

Nicolas, M., *La Medecine dans la Bible*, Paris 1977.

North, R., *Medicine in the Biblical Background and other essays on the origins of Hebrew*, Analecta Biblica 142, Roma 2000.

Pilch, J.J., "Biblical leprosy and body symbolism", in *Biblical Theology Bulletin* 11 (1981) 108-113.

Warrington, K., "Healing and suffering in the Bible", in *International Review of Mission*, 95 (2006), 376-377.

Zohary, M., *Plants in the Bible*, New York 1982.